

СТАНОВИЩЕ

за научните трудове, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност „доцент“,
по професионално направление 3.3. Политически науки (Регионално управление и политика),
обявен в ДВ, бр. 93 от 26. 11. 2019г.
на кандидата
гл. ас. д-р Елена Калфова-Войнова.

От доц. д-р Татяна Трифонова Томова, катедра „Публична администрация“, СУ „Св. Климент
Охридски“, научно направление 3.3. Политически науки (Анализ на публични политики),

I. Изследователска и творческа дейност на кандидата.

По стечение на обстоятелствата наблюдавам развитието на гл. ас. Елена Калфова като изследовател още от разработката на магистърската ѝ теза. В началото тя имаше само изследователско любопитство, упоритост и хъс. В процеса на развитието си обаче тя усвои изследователските методи на социалните науки и се научи да ги прилага. Това ѝ даде възможност да отделя фактите от тяхната интерпретация и я превърна в учен. Успоредно с това Елена Калфова намери изследователската си ниша и съсредоточи усилията си в сферата на регионалното публично управление. Комбинацията от задълбоченото познаване на теоретичната литература в областта, в която работи, и позитивисткия ѝ подход я превърна в значим изследовател със съществен принос за развитието на знанието за публичното управление с акцент върху регионалното равнище в него.

Кандидатката участва в обявения за нуждите на Философски факултет конкурс с монографията „Регионално управление и регионална политика – приложение и оценка“ издание на УИ „Св. Климент Охридски“ (ISBN 978-954-07-4863-4, с. 342.“), както и с поредица от 14 научни статии и студии, публикувани в научни издания. Всичките публикации попадат непосредствено в тематичната област на обявения конкурс с акцент върху регионалната политика и регионалните институции.

1. Оценка на монографичния труд

- **Актуалност на монографията. Теоретична и обществена значимост на изследването.**

Монографията „Регионално управление и регионална политика – приложение и оценка“ е посветена на тема, която през последните три-четири десетилетия зае важно място в науката за публичното управление. Обособяването на тази тема в научните изследвания е следствие от

разпространението на тезата за децентрализацията на публичното управление и минимализацията на националната държава. Регионалистиката разширява теоретичното и практическото си значение заедно с идеите за търсенето на ефективност в публичното управление чрез разширяване на кръга от участници в него и чрез решаването на публичните проблеми „по-близо до гражданите“. Тази тематика се появява в българската социална наука още преди промените от 90-те години на миналия век. След този преломен за общественото развитие период обаче тя става неразделна част от науката за публичното управление. В резултат на това тази тематика трайно присъства в научните изследвания в областта на публичното управление и администрация. Независимо от това, темата продължава да бъде изключително актуална.

В теоретичен план тя е актуална поради ускоряващата се динамика на социалната промяна, заради която науката за публичното управление често остарява преди да се е разпространила. Осмислянето на новопоявяващите се факти е непрекъснато предизвикателство пред социалната наука. Монографията на гл. ас. Елена Калфова анализира съвременните проблеми пред регионалното развитие, предизвикани не на последно място и от противоречието между институциите, създадени преди три-четири десетилетия и променената социална среда. Темата на монографичното изследване е изключително актуална и за обществените практики, поради експертните, а и обществените съмнения, че това равнище в публичното управление все още не е развило своя потенциал в посока на търсенето на ефективност.

Вероятно поради изключителната актуалност на темата монографията на гл. ас. Елена Калфова не е единствената в своята област. Тя обаче е единствена и напълно иновативна от гледна точка на методологията, която е в основата на изследователските цели и на структурата ѝ. В изследванията на регионалната политика често преобладават икономическите или териториалните подходи. Подобни подходи са напълно легитимни от научна гледна точка, но те не могат да обяснят действителния процес, тъй като анализират целите и инструментите на политиките без връзка с факторите, които са довели да тяхното формулиране и приложение. Елена Калфова обяснява действителния процес на регионалната политика в българското общество, изследвайки основните фактори, които влияят на съдържанието ѝ и на резултатите от приложението ѝ. Тя търси и идентифицира основните дефицити в регионалната политика и ги обяснява чрез особеностите на факторите, които ѝ влияят. Този подход дава възможност на авторката да постави и да реши (често имплицитно) важни теоретични въпроси, свързани с публичните политики. Това прави монографичното изследване актуално в методологическо отношение. То отговаря на актуалното развитие и на най-добрите постижения в науката за публичното управление. Следвайки подобна методология Елена Калфова успява да избяга от

широко разпространената научна практика за нормативно, макар и научно налагане на определени практики на публично управление без анализ на резултатите, до които те водят в конкретна среда.

Горните разсъждения ми дават основание да определя рецензираната монография като изключително актуална както в теоретичен, така и в практически план; както за науката за публичното управление, така и за регионалистиката.

- **Общо представяне на съдържанието на монографията.**

Монографията представлява цялостно изследване на регионалното управление и регионалната политика с акцент върху процесите на институционализация и постигане на конкретните цели в България. От гледна точка на идеите монографията обхваща периода след 80-те години на миналия век, когато се осъществява глобален преход в парадигмата на публичното управление. Този преход задава логиката на развитие и досега. От гледна точка на практиките монографията обхваща развитието на европейската регионална политика и приложението ѝ в България през последните десетилетия.

Постигнати са следните изследователски цели:

Изяснени са структурата (управлението) и активността (политиките), свързани с регионалното развитие;

Изяснени са факторите, които влияят на оформянето на структурите, както и на формулирането и осъществяването на колективните цели в областта на регионалната политика.

Изясен е случаят „регионално управление и политики в България“, като съответните процеси са обвързани с процеса на европейската регионална политика.

Направена е оценка на регионалната политика в България и са формулирани препоръки за нейното подобряване най-вече чрез използването на оценката в процеса на нейното случване.

Това е на повърхността. За да се осъществи анализът на фактите гл. ас. Елена Калфова е постигнала следните научно-теоретични цели:

Изследвани са връзките структура-активност, управление-политика. Защитена и доказана е реципрочната връзка между двете.

Изследвана е връзката политики-управленски техники (оценка на политиките). Обоснована е тезата, че управленските техники могат да подобрят процеса на политиките и е показано как.

Създаден и приложен е модел за изследване и представяне на конкретна публична политика. В основата на модела е заложена връзката „социални фактори-структура-активност-социални резултати“.

Тези теоретични постижения на монографичното изследване го превръщат в значим научен факт.

- **Оценка на методиката**

Основният метод на теоретичното изследване е дедуктивният. Авторката тръгва от общи теоретични постановки и ги прилага при изследването и осмислянето на конкретни факти. Избраният подход съответства на изследователските цели. Приложението му е довело до резултати, които представляват интерес както за теоретичната, така и за приложната наука в областта на публичното управление и на регионалистиката.

Теоретичният подход, следван в монографията е допълнен от емпирични изследвания. Проведен е вторичен анализ на данни. Използван е и методът „изследване на случай“. Методиката е подходяща, умело приложена и допринася в голяма степен за постигане на изследователските цели.

- **Оценка на научните и научно-приложните приноси в монографичното изследване.**

Приносите в рецензираното монографично изследване могат да бъдат обобщени в две групи:

Една част от тях могат да бъдат определени като „приложение на съществуващи теории към изясняването на нови факти“. Те се отнасят преди всичко към оценката на българските институции и политики в областта на регионалното развитие. Същественият принос на Елена Калфова е в обосноваването на необходимостта от промяна в използването на управленските техники (оценка на политики) за подобряването на конкретния процес.

Втората (по-съществената) част от идентифицираните приноси могат да бъдат определени като „развитие и обогатяване на съществуващи теории“. Съдържателно този принос е свързан най-вече с изясняването на реципрочната връзка „публично управление – политики“ и осмислянето на конкретните ѝ прояви.

- **Познаване на проблема и на литературния материал**

Монографичното изследване е разработено на основата на достатъчна по своя обем, релевантна на изследователския проблем литература. Авторката демонстрира голяма информираност по отношение на научните факти, като в същото време притежава умения за синтез на научно знание.

- **Личният принос**

Идентифицираните приноси изцяло са разработени от авторката на монографичното изследване. Не ми е известно подобни научни резултати да са създавани в българската научна литература. Не ми е известно да съществува и подобно изследване на съвременната регионална политика като цяло.

- **Въпроси към монографичното изследване**

Като всяко сериозно изследване и рецензираната монографията предизвиква разсъждения и въпроси. Високо оценявам извеждането на реципрочната връзка „управление –

политики“ като теоретична основа за цялостното изследване. Смятам, че това е най-значимият принос на монографията. В същото време, вероятно поради научната си идентификация с публичните политики, считам, че политиките, довели до създаването на съвременните институции на регионалното управление не са изяснени в монографията. Регионалното управление, а и децентрализацията на националната държава като цяло, се предпоставя като ценност по принцип. А тази идея и нейното разпространение в публичното управление е плод на конкретна, политическа и културна ситуация, както и на конкретно, ситуационно взаимодействие между овластени или влиятелни заинтересовани страни. Тази зависимост на институциите от времето, в което са оформени, и запазването и възпроизвеждането на минали обществени отношения чрез тях, е въпрос, който истински ме вълнува. В тази връзка, отправям следното предизвикателство към авторката:

Какво е бъдещето на идеята за регионалното развитие и в този смисъл – бъдещето на институциите на регионалното управление.

Не очаквам конкретен отговор. Само насочвам изследователските усилия на Елена Калфова в посока, която ме интересува. Може би е време да погледнем отвъд конкретните практики, които разпространяваме като правилни, и да си зададем въпроса „накъде върви светът и отделните общества“. Мисля си, че Елена Калфова има качествата да участва в този дебат, който без съмнение предстои.

2. Оценка на приносите в останалите приложени публикации, направени след назначаването на академичната длъжност „доцент“.

Освен с рецензираната монография Елена Калфова участва в конкурса за академичната длъжност „доцент“ с 14 научни студии и статии. Статиите са непосредствено свързани с темата на конкурса. Публикувани са в престижни, вкл. англоезични списания и сборници. Всички те са доказателство за високата научна ерудиция, както и за способността за научен анализ и синтез на авторката. Тези публикации са цитирани в множество публикации, което показва значението им като научни факти.

3. Оценка на резултатите от участие в изследователски и творчески проекти и приложение на получените резултати в практиката.

Освен научно-теоретичен принос гл. ас. Елена Калфова има принос за публичните политики и за институционалното развитие в страната. Активността ѝ в това отношение е

значителна. Тя има активна проектна дейност. Участва в консултативни процедури при разработването на конкретни институции и политики в съответствие с компетентността ѝ.

II. Учебна и преподавателска дейност.

1. Аудиторна и извън-аудиторна заетост.

Елена Калфова е изключително отговорен преподавател. Натовареността ѝ далеч надхвърля въведените в Университета норми. Изключително полезна е за катедра „Публична администрация“ със своята компетентност (тя е първият преподавател, който разработва и включва в програмите по Публична администрация в СУ регионалната проблематика), с мотивацията си за преподаване (Елена Калфова работи целенасочено със студентите и ги ориентира към постигане на резултати), с привързаността си към университетската кариера и към СУ (тя активно участва в управлението и администрирането на образователния процес).

III. Лични впечатления от кандидата.

Елена Калфова е целенасочен, последователен, дисциплиниран и високо ерудирани изследовател. Освен това тя е съвестен преподавател. Не вярвах, че ще го кажа за значително по-млад колега, но тя е допринесла за моето собствено развитие като изследовател и преподавател не само чрез общите ни проекти, но и чрез конкретната си, безкористна помощ. Да имаш колега като Елена Калфова е огромно предимство.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

На основата на високото качество на представените научни публикации, както и на съзнателната ѝ дейност като преподавател и изследовател, напълно убедено гласувам „да“ за това, гл. ас. д-р Елена Калфова-Войнова да заеме академичната длъжност „доцент“, по професионално направление 3.3. Политически науки (Регионално управление и политика).

Дата: 23. 03. 2020 г.

Подпис:

Доц. д-р Татяна Томова